

Dobrovolnické centrum Motýlek, z.s.

Výroční zpráva 2017

Vážení a milí přátelé, spolupracovníci a dárci,

nadešel čas poděkovat všem, kteří pomáhali Dobrovolnickému centru Motýlek, z.s. naplňovat jeho poslání a podíleli se na jeho provozu a rozvoji.

Dobrovolnické centrum Motýlek, z.s. za dobu své činnosti odvedlo obrovský kus velmi cenné práce. Pravděpodobně jen lidé, kteří znají velikost a rozlehlost Fakultní nemocnice v Brně mohou posoudit, jak velký úkol si náš spolek bere na svá bedra, když s dobrovolnickým programem pro Fakultní nemocnici Brno před 14 lety začínal. O tom, že náš program výborně a spolehlivě běží, svědčí nejen stálý přísun nových, ale i přibývajících počet zkušených, „několikaletých“ dobrovolníků, pro které se dobrovolná pomoc v nemocnici stala téměř samozřejmou součástí života.

Tato výroční zpráva ať je tedy nejen informací o činnosti Dobrovolnického centra Motýlek, z.s. v roce 2017, ale především poděkováním všem, kteří se na této práci podíleli – koordinátorce našich dobrovolníků a její asistentce, všem našim dobrovolníkům i personálu Fakultní nemocnice Brno, Domova pro seniory na Koniklecové a na Foltýnové ulici v Brně.

Mgr. Daniel Škovran

ředitel Dobrovolnického centra Motýlek, z.s.

Realizační tým v roce 2017

Orgány sdružení:

Předseda sdružení	MDDr. Štefan Mustakov
Rada sdružení	Svatopluk Šmahlík Silvie Duchoňová Olga Kratochvílová Daniel Škovran
Revizní komise	Zuzana Velebová Dana Krátká Klára Pitlachová
Ředitel	Daniel Škovran

Pracovníci v pracovním poměru k DC Motýlek:

- Daniel Škovran koordinátor dobrovolnického programu
- Soňa Zášková koordinátorka dobrovolníků
- Silvie Duchoňová asistentka koordinátorky dobrovolníků

Supervizoři dobrovolníků:

- MUDr. Ivana Štverka Kořínková
- Mgr. Kateřina Klečková

Garance programu v přijímajících organizacích:

- Mgr. Erna Mičudová za FN Brno
- Ing. Iva Záhorová za DS Koniklecová
- PhDr. Květa Bartošová za DS Foltýnova

Externí garance programu:

- Národní dobrovolnické centrum Hestia
- MUDr. Ivana Štverka Kořínková

Vývoj dobrovolnického programu v roce 2017

Dobrovolnické centrum Motýlek, z.s. je spolek, který již od roku 2003 realizuje akreditovaný dobrovolnický program včetně poradenství spojeného s touto službou v lůžkových zařízeních na území Jihomoravského kraje. Své služby v roce 2017 poskytovalo na základě smlouvy o realizaci dobrovolnických služeb pacientům Fakultní nemocnice Brno, klientům Domova pro seniory na Koniklecové a na Foltýnové ulici v Brně.

Význam působení dobrovolníků ve FN Brno se stává nepostrádatelnou součástí komplexního holistického přístupu k pacientovi. Obsah činnosti dobrovolníků má při přímém styku s klienty a pacienty především sociálně rehabilitační charakter. Dobrovolníci zapojují hospitalizované do společných podpůrných a tvořivých aktivit, povídají si s nimi, nabízejí jim doprovod na krátkou procházku, předčítají jim knihy a časopisy, luští společně křížovky, dětem čtou pohádky, nabízejí různé hry, nebo společně vyrábějí různé drobnosti. Nabídka těchto činností dává prostor kreativitě, udržuje aktivitu pacientů a přenáší jejich koncentraci na činnost samotnou, což bezpochyby pozitivně ovlivňuje jejich psychický stav. Naši dobrovolníci se stávají důležitým mostem mezi profesionální péčí zdravotnického personálu, a „obyčejným“ lidským kontaktem přicházejícím zvenčí. Hospitalizovaní se často zdráhají zatížit svou rodinu a přátele vlastními pocity beznaděje a strachu. Role dobrovolníka je specifická, není členem zdravotnického personálu, ani členem rodiny. Setkává se s pacientem jako rovnocenný partner a to může pacientovi otevřít nečekaný a chybějící prostor pro ventilaci jeho obav, nebo k vyjádření svých tužeb a očekávání. Svým citlivým a trpělivým přístupem tak naši dobrovolníci posilují dušení rovnováhu hospitalizovaných, která je při léčbě klíčová.

Dobrovolníci registrovaní v Dobrovolnickém centru Motýlek, z.s. své aktivity realizují těmito formami:

- dlouhodobá pravidelná docházka do zařízení,
- krátkodobá spolupráce při přípravě jednorázových aktivit v zařízení,
- spolupráce s Dobrovolnickým centrem Motýlek, z.s. mimo přijímající zařízení.

Zájem o dobrovolnictví v Dobrovolnickém centru Motýlek, z.s. je poměrně velký. 95 zájemců se v průběhu roku nově zaregistrovalo. Vstupní celodenní skupinový výcvik absolvovalo 30 uchazečů (z toho 28 dobrovolníků se zapojilo do našich programů v nemocnici). Počátkem roku 2018 zůstalo v našem spolku 64 aktivních dobrovolníků z minulých let.

Dobrovolnické centrum Motýlek, z.s. uspořádalo v průběhu roku 2017 3 vstupní výcviky, zaměřené především na osvojení bezpečných hranic role dobrovolníka v přijímající organizaci a otestování sociálních dovedností uchazečů.

Účastníci vstupních výcviků	
21. 1. 2017	13
18. 3. 2017	10
23. 9. 2017	17

Vstupní výcvik je však pouze jednou ze součástí povinné vstupní procedury, sestávající z těchto kroků:

- vstupní pohovor uchazeče s koordinátorkou našeho spolku,
- celodenní vstupní výcvik dobrovolníků,
- individuální konzultace závazků vyplývajících z uzavření smlouvy se spolkem
- praktický zácvik na pracovišti za doprovodu zkušeného dobrovolníka nebo asistentky koordinátorky dobrovolníků.

Z celkového počtu 251 registrovaných dobrovolníků se v průběhu roku do činnosti skutečně aktivně zapojilo 82 osob, 1 uchazeč nevyhovující nárokům dobrovolnické služby byl odmítnut koordinátorkou, 6 dobrovolníků svou činnost v loňském roce ukončilo. K 31. 12. 2017 zůstává registrováno 116 dobrovolníků.

Stav registrovaných dobrovolníků k 31. 12. 2017	
Uchazeči před výcvikem	45
Čekají na zařazení po výcviku	8
Dočasně přerušili činnost	8
Aktivní dobrovolníci	55

z toho	
Student	65%
Pracující	20%
Nezaměstnaný	6%
Důchodce	7%
invalidní důchodce	2%

Meziroční srovnání

FN Brno	2014	2015	2016	2017
Aktivní dobrovolníci	64	64	67	62
Návštěvy	1005	1265	1306	1668
Hodiny	2301	3240	2753	2620
Kontakty s pacienty	14393	15672	12912	13110

Činnost dobrovolníků v roce 2017

Dobrovolnické centrum Motýlek, z.s. svoji činnost ve FN Brno, DS Koniklecová a DS Foltýnova i v roce 2017 realizovalo na základě smluv mezi přijímající a vysílající organizací.

Cílové skupiny programu:

- krátkodobě i dlouhodobě hospitalizované děti ve věku 2 -18 let a jejich doprovod (nejčastěji matka, otec),
- dospělí návštěvníci ambulantních oddělení, krátkodobě i dlouhodobě hospitalizovaní dospělí,
- senioři a dospělí pacienti v terminální fázi nemoci,
- klienti domovů pro seniory.

Dobrovolníci ve FN Brno

Dobrovolníci ve Fakultní nemocnici Brno docházeli na následující kliniky a oddělení:

Pracoviště dětské medicíny (PMD):

- Dětská oční klinika – odd. 4
- Klinika dětské chirurgie, ortopedie a traumatologie – odd. 8
- Klinika dětské chirurgie, ortopedie a traumatologie – odd. 14
- Klinika dětské ORL – odd. 20
- Klinika dětské onkologie – odd. 23
- Klinika dětské onkologie – odd. 31
- Klinika dětské neurologie – odd. 32
- Pediatrická klinika – odd. 67
- Pediatrická klinika – odd. 69

Pracoviště medicíny dospělého věku (PMDV):

- Interní hematoonkologická klinika
- Psychiatrická klinika
- Klinika nemocí plicních a TBC
- Chirurgická klinika
- Neurochirurgická klinika
- Interní hematoonkologická klinika – ambulance
- Diagnosticko-terapeutické centrum
- Spinální jednotka
- Neurologická klinika

Dobrovolník má na pracovištích dětské medicíny specifickou roli, která je přesně vymezena. Prostor, který se zde dobrovolníkovi naskýtá, je odlišný od prostoru, který má zdravotnický personál, návštěva, učitelé, vychovatelé. Přichází na oddělení jako kamarád, který chce malého pacienta povzbudit hrou, výtvarnou činností nebo povídáním. Jeho cílem je poskytnout dětem na oddělení psychosociální podporu, aktivizovat je a pomoci jim alespoň na chvíli zapomenout na jejich bolest, úzkost či stesk po rodině.

Dobrovolník není typickou návštěvou, protože dřív, než přijde na oddělení, prochází řádným výcvikem, který je přizpůsoben konkrétnímu oddělení, na kterém bude dobrovolník působit. Je seznámen s chodem oddělení, je připraven na řešení různých situací, podepisuje zásadu mlčenlivosti a musí plně respektovat kodex dobrovolníka, který je sestaven na základě zákona o dobrovolnické činnosti. Od návštěvy se dobrovolník liší i tím, že se může věnovat více klientům, nejen jednomu. Svou činnost musí umět přizpůsobit lidem různých věkových kategorií, dbát na jejich momentální zdravotní a psychické rozpoložení.

Když dobrovolník přijde za dítětem s nabídkou hry nebo za dospělým klientem s nabídkou nějaké jiné atraktivní činnosti, pacienta obvykle zaujme představa příjemně stráveného volného času a neptá se

na důvod, proč za ním vlastně tento "cizí člověk" přišel. Spontaneita jeho přijetí otevírá dobrovolníkovi cestu k činorodé aktivitě, která může zabrat i více než doporučené 2-3 hodiny.

Na pracovištích medicíny dospělého věku, ale také v domovech pro seniory, je společnost dobrovolníka nejčastěji vítána jako příležitost k rozptýlení při rozhovoru, procházce, rukodělné činnosti nebo deskové hře. Dobrovolníci pacienti pravidelně navštěvují. Jsou trpělivými posluchači nebo společníky, ale také mohou být asistenty při procházce, spoluhráči při stolních hrách, vítanými partnery při luštění křížovek, při předčítání knihy nebo denního tisku.

Dobrovolníci přinášejí uvolnění, svěží energii, ale hlavně svůj čas, který pacientům nabízejí. Často tak mezi nimi vznikají i přátelské vazby. V ambulantním traktu nemocnice dobrovolníci zajišťují občerstvení pro pacienty v ambulanci Interní hematologické kliniky. U této poměrně časově náročné činnosti dochází k vysokému počtu kontaktů s pacienty, které nejsou na rozdíl od kontaktů s pacienty na lůžkových odděleních tak intenzivní. To však nijak nesnižuje jejich význam, protože významnou měrou přispívají ke zvýšení spokojenosti ambulantních pacientů s celkovým provozem.

Supervize a motivace dobrovolníků - projekt „Podpora vzdělávání dobrovolníků a koordinátorů“ v roce 2017

Do našich dobrovolnických programů se zapojují lidé, kteří rádi pomáhají hospitalizovaným pacientům ve Fakultní nemocnici Brno nebo klientům domovů pro seniory. Svou dobrovolnickou práci vykonávají bez nároku na finanční odměnu. Jejich přítomnost na odděleních jednotlivých klinik využívají pacienti, jejich doprovod, a do jisté míry i personál. Dobrovolníci, organizovaní v našem centru, mají svou činnost jasně vymezenou. Aby ji dobře zvládali, je potřebné dobrovolníky průběžně motivovat, podporovat, rozvíjet a naslouchat jejich potřebám.

V roce 2017 jsme pro naše dobrovolníky získali od Nadace ČEZ nadační příspěvek ve výši 30 000 Kč a připravili pro ně program „**Podpora vzdělávání dobrovolníků a koordinátorů**“. Jednoduše řečeno, cílem projektu byla péče o naše dobrovolníky a jejich koordinátory.

Dobrovolník se může setkat s pacientem, který je na sklonku života, nebo se těžce vyrovnává se ztrátou vlastní soběstačnosti. To vše klade vysoké nároky na praktickou i teoretickou přípravu dobrovolníka, aby svým přístupem laika, byť dobře zamýšleným, pacientovi neublížil. Dobrovolníci samotní se mohou v jistých situacích cítit nejistí, zmateni či rozrušení. Považujeme tak za důležité nabídnout jim mimo přímou koordinaci i možnost podpory rozvoje osobních zdrojů. Výběr vzdělávacích aktivit jsme zaměřili na rozvoj dobrovolníků v různých oblastech psychologie, pod vedením profesionálních supervizorů a lektorů v rámci samostatných aktivit pořádaných v pravidelných intervalech.

Supervize dobrovolníků

Supervize pořádaná v pravidelných intervalech je společným setkáním dobrovolníků za přítomnosti koordinátora a supervizora, kterým je v řízení supervize vzdělaný psycholog. Toto setkání vytváří

bezpečný prostor pro ventilaci problémů, obav, ale také sdílení pozitivních prožitků vyplývajících z konkrétní dobrovolnické činnosti každého z dobrovolníků. Témata supervizí se obvykle dotýkají činnosti dobrovolníka s pacienty, spolupráce se zdravotnickým personálem nebo kontaktu s rodinou či vymezení role dobrovolníka na oddělení. Supervizor zde prostřednictvím zaměřeného pozorování a cílených otázek napomáhá zvyšovat schopnost reflexe vlastní činnosti a sebereflexe dobrovolníků. Supervize má také funkci podpůrnou, zaměřenou na prevenci syndromu vyhoření, funkci interaktivní a v neposlední řadě také funkci informativní a vzdělávací. Účast na supervizních setkáních znamená podporu v duševní hygieně dobrovolníků, posiluje je a povzbuzuje v další činnosti.

Termín supervize		Zúčastnění dobrovolníci
20. 3. 2017	Supervize dobrovolníků Pracovišť dětské medicíny (PDM)	6
27. 3. 2017	Supervize dobrovolníků Pracovišť medicíny dospělého věku (PMDV)	9
26. 4. 2017	Supervize společná	17
5. 10. 2017	Supervize dobrovolníků PDM	12
9. 10. 2017	Supervize dobrovolníků PMDV	10
22. 11. 2017	Supervize společná	13

Supervize a vzdělávání koordinátorů

Smyslem supervize pro koordinátory dobrovolníků je umožnit navzájem se setkávat a předávat si zkušenosti z práce s dobrovolníky, ujasnit si svoji roli koordinátora dobrovolníků, její místo v rámci organizace a zabývat se aktuálními tématy, potížemi a problémy, které se při práci s dobrovolníky, klienty nebo kolegy mohou objevit. Jako další vzdělávání našich koordinátorek byl vybrán kurz Evaluace dobrovolnického programu. Za slovy evaluace, či hodnocení bychom si měli představit proces, jehož výsledkem je zkvalitnění naší dobrovolnické práce. To neznamená, že bychom ji do té doby dělali špatně. Naopak, cílem kurzu bylo naučit se sběru dat, vyhodnocování dat v průběhu roku a naučit se kontrolovat kvalitu, efektivitu a smysluplnost práce našich dobrovolníků

10. 5. 2017 a 4. 10. 2017 supervize koordinátorek dobrovolníků Dobrovolnického centra Motýlek, z.s. – 2 účastníci

15. 11. 2017 kurz Evaluace dobrovolnického programu – 2 účastníci

Kurz Neverbální komunikace a asertivita

Každý den se setkáváme s různými typy lidí, a naši dobrovolníci se setkávají s různými typy klientů. Když se mohli v kurzu věnovat neverbální komunikaci, bylo možné nalézt individuální způsoby, jak jednotlivým dobrovolníkům vyhovuje kupř. začít rozhovor s klienty, kteří nemusí být zrovna sympatičtí

nebo dobře naladěni, jak si najít cestu k udržení kontaktu s klientem, kterého zdravotní stav se může horšit, a podobně. Asertivní techniky pomohli posílit pocit jistoty dobrovolníku v situacích, kdy se kupř. potřebují vymezit nebo ochránit své soukromí, a mohou tak učinit s respektem vůči rozličným osobnostem klientů.

19. 4. 2017 kurz Neverbální komunikace a asertivita – 11 účastníků

Kurz bazální stimulace

Šlo samozřejmě o úvod do konceptu bazální stimulace, který mohou účastníci široce využít právě i ve výkonu dobrovolnické činnosti. Prohloubením znalostí o tomto konceptu mohou dětské i dospělé klienty kupř. motivovat ke zlepšení vnímání vlastního těla, ale především k zlepšení komunikace s okolím. Lepší seznámení se s anatomii a fyziologií nervového systému člověka účastníkům přineslo také náhled na možnosti vlastní změny v komunikaci s klienty.

11. 11. 2017 kurz Bazální stimulace – 10 účastníků

Naše poděkování patří Nadaci ČEZ za její podporu našeho dobrovolnického programu, za to, že dnes můžeme zodpovědně doplnit práci profesionálů ve Fakultní nemocnici Brno a naší činností přispět k pohodě hospitalizovaných dětí a dospělých. **DĚKUJEME!**

Financování činnosti Dobrovolnické centrum Motýlek, z.s. v roce 2017

Činnost Dobrovolnické centrum Motýlek, z.s. byla i v roce 2017 financována převážně z darů a dotací. Významnými partnery v tomto roce byli společnosti **Italinox, s.r.o** a **Nadace ČEZ**, které za jejich přízeň a podporu dobrovolnictví patří velký dík.

Výkaz zisků a ztrát:

A. Náklady	Kč
I. Spotřebované nákupy celkem	
II. Služby celkem	76 000
III. Osobní náklady celkem	462 000
IV. Daně a poplatky celkem	0
V. Ostatní náklady celkem	29 000
VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek celkem	0
VII. Poskytnuté příspěvky celkem	0
VIII. Dodatečná daň z příjmů	0
Náklady celkem	567 000
B. Výnosy	Kč
I. Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	0
II. Změny stavu vnitroorganizačních zásob celkem	0
III. Aktivace	0
IV. Ostatní výnosy celkem	0
V. Tržby z prodeje majetku, zúčtování rezerv a opravných položek celkem	0
VI. Přijaté příspěvky celkem	0
VII. Provozní dotace celkem	472 000
Výnosy celkem	-95 000
Výsledek hospodaření	-95 000

Poděkování za finanční a materiální podporu činnosti DC Motýlek:

italinox

B | R | N | O

- **Ministerstvo zdravotnictví ČR**
- **Ministerstvo vnitra ČR**
- **Italinox, spol. s. r. o.**
- **Město Brno**
- **Nadace ČEZ**
- **Huslík s.r.o**
- **Michaela Mojžišová**
- **Moravské gymnázium Brno**
- **Helena Janíková**

Všem sponzorům i dárcům jménem Dobrovolnického centra Motýlek, z.s. a jménem jeho klientů srdečně děkujeme. Jejich podpory si velmi ceníme, protože bez ní bychom naši činnost jen stěží mohli vykonávat, tak jak ji děláme.